
Revisionsrapport

***Granskning av delårs-
rapport 2012***

***Landstinget i Jönköpings
län***

Elisabeth Björk
Sofia Blixberg
Jonas Leek
Jean Odgaard
Kerstin Sikander

Oktober 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	Resultatanalys	7
3.3	God ekonomisk hushållning	7
3.3.1	Finansiella mål	7
3.3.2	Mål för verksamheten	8
3.4	Budgetuppföljning och prognos per verksamhetsområde.	9

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer granskat landstingets delårsrapport för perioden 2012-01-01 – 2012-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2012.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge landstingets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till landstingsfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 439 mnkr (297 mnkr), vilket är 142 mnkr bättre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 395 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av landstingets delårsrapport:

- I likhet med tidigare granskningar vill vi påtala att delårsrapporten inte är upprättad utifrån kraven i lag om kommunal redovisning avseende pensionerna. Fullfondering tillämpas istället för blandmodellen som lagen kräver. Vidare avviker – enligt vår uppfattning - beslutet om snittning av de finansiella kostnaderna för pensionerna från vad som är god redovisningssed. Vi bedömer dock att redovisat resultat för delårsperioden i allt väsentligt är rättvisande utifrån de redovisningsprinciper som landstinget tillämpar för pensionerna. Resultatet enligt blandmodellen (osnittad) hade varit ca 59 mnkr lägre.
- Vi instämmer i landstingsstyrelsens bedömning att de två finansiella mål som landstingsfullmäktige fastställt och som redovisas i delårsrapporten kommer att uppnås under år 2012.
- Vi har i vår granskning inte funnit något som tyder på att måluppfyllelsen avseende verksamheten för de mål som avrapporterats är oförenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten i budget 2012. Prognos för helårsutfallet lämnas dock inte och det finns också ett tjugotal mål/systemmätetal för verksamheten som inte har avrapporterats i delårsrapporten (görs i årsredovisningen). Vår översiktliga granskning tyder på att måluppfyllelsen avseende verksamheten är i stort sett förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2012. Baserat på den samlade informationen som ges i delårsrapporten är det svårt för oss att bedöma förutsättningarna för att samtliga verksamhetsmål kommer att uppnås.
- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen är strukturerad och följer de direktiv som ges från fullmäktige i form av budget. Det finns dock utvecklingspotential vad gäller information om bolag och andra juridiska personer som landstinget bedriver verksamhet i, upplysning om

sjukfrånvaro samt redovisning av pensionsmedelsförvaltningen. Vi anser att förvaltningsberättelsen även bör innehålla en sammanhållen analys av utvecklingen i omvärlden och av framtiden som har betydelse för landstinget i Jönköping.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Landstingsstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av landstingsfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granskning av specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granskning av om måluppfyllelsen redovisas på ett sådant sätt, så att den medger att fullmäktige ges tillräckliga förutsättningar för att bedöma periodens måluppfyllelse

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av personal på ekonomikontoret.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti, vilket är i överensstämmelse med KRL (Lagen om kommunal redovisning) där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultatet för perioden uppgår till 439 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys/kassaflödesanalys. I förvaltningsberättelsen finns avsnitt för respektive verksamhet (primärvård, specialiserad vård, tandvård, övrig hälso- och sjukvård, utbildning, kultur, trafik- och infrastruktur). Varje verksamhet kommenteras utifrån de fyra perspektiv som landstingsfullmäktige har beslutat om. Vidare finns kommentarer utifrån medarbetarperspektiv och hållbar utveckling. Personalredovisningen innehåller information om förändring av antal årsarbetare (totalt och per yrkeskategori), genomsnittlig tjänstgöringsgrad frisknärvaro samt sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron redovisas inte i enlighet med kraven i KLR 4:1a.

Landstingets kansli lämnar direktiv och anvisningar avseende delårsrapporteringen till förvaltningarna

Förvaltningsberättelsen saknar information om landstingets verksamhet som bedrivs i bolag och andra juridiska personer. Någon sammanställd redovisning upprättas inte i delårsrapporten.

Pensionsmedelsförvaltningen är inte uppställd i enlighet med rekommendation 7:1 från Rådet för kommunal redovisning. I delårsrapporten anges att värdesäkring av pensionsåtagandet till och med andra tertiet har kostat 155 mnkr.

Jämförelsetal med samma rapportperiod under det närmast föregående räkenskapsåret görs i denna delårsrapport beträffande balansräkningen, men inte för resultaträkningen och kassaflödesanalysen. Som motiv till avvikelserna från KRL 9:3 anges att jämförbarhet mellan perioderna saknas på grund av att Länstrafiken övertagits av landstinget från och med 2012.

Hela pensionsåtagandet redovisas som en avsättning i balansräkningen, vilket inte är förenligt med KRL (Lagen om kommunal redovisning). Lagen anger att en blandmodell skall tillämpas. Ett negativt eget kapital med 464 mnkr redovisas som en effekt av att ansvarsförbindelsen för pensionerna sedan tidigare har lyfts in i balansräkningen. Vidare så har det skett en snittning¹ av de finansiella kostnaderna för pensionerna avseende åren 2010-2012. Eftersom 2012 är det sista året i genomsnittsperioden så är den prognostiserade pensionsavsättningen per 2012-12-

¹ Snittningen innebär att de totala finansiella kostnaderna för åren 2010-2012 enligt KPAs prognoser fördelas på tre år. Enligt delårsrapporten framgår att syftet är att utjämna effekten av ryckigheten i basbeloppsförändringarna och den s.k. bromseffekten mellan åren.

31 lika med uppgifterna från pensionsförvaltaren KPA. Resultatet enligt blandmodellen framgår inte i delårsrapporten. Motivering till varför jämförande resultat och ställning enligt blandmodellen inte redovisas framgår i avsnittet om redovisningsprinciper.

Periodisering av statsbidrag har i huvudsak skett enligt god redovisningssed. De avvikelser som noterats har ingen väsentlig påverkan på delårets resultat.

Tidigare periodiserat statbidrag för HPP-vaccin som avser åren 2010-2011 har i delårsbokslutet stämts av mot nedlagda kostnader. Avstämningen har medfört att 3,7 mnkr + statsbidraget för 2012 resultatförs under 2012. I bokslutet är detta beaktat med 8/12.

För slutavräkning av skatteintäkter avseende år 2011 periodiseras 8/12 i delårsbokslutet. Vi anser fortfarande att den förändrade slutavräkningen för år 2011 inte har med 2012 att göra, varför hela förändringen utifrån den senaste aktuella prognosen bör intäktsföras direkt. Om så skett hade periodens resultat förbättrats med 6,5 mnkr.

Bedömning

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen är strukturerad och följer de direktiv som ges från fullmäktige i form av budget. Utvecklingspotential finns vad gäller information om bolag och andra juridiska personer som landstinget bedriver verksamhet i, upplysning om sjukfrånvaro samt redovisning av pensionsmedelsförvaltningen. Vi anser att förvaltningsberättelsen även bör innehålla en sammanhållen analys av utvecklingen i omvärlden och av framtiden som har betydelse för landstinget i Jönköping.

Vår översiktliga granskning visar att landstingets delårsrapport inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta eftersom pensionerna redovisas enligt fullfonderingsmodell istället för blandmodell i enlighet med krav i KLR. Resultat och ekonomisk ställning om blandmodellen i stället hade tillämpats framgår inte i delårsrapporten.

Vi bedömer dock att redovisat resultat för delårsperioden om 439 mnkr i allt väsentligt är rättvisande utifrån de redovisningsprinciper som Landstinget i Jönköpings län tillämpar för pensionerna. Resultatet enligt blandmodellen (osnittat) hade varit ca 59 mnkr lägre.

Granskningen visar även att landstingets föreskrifter och anvisningar ger förutsättning för att delårsrapporten i ska uppfylla de krav som KRL ställer, med undantag för pensionsredovisningen.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att, med undantag för skatteintäkter, har väsentliga poster periodiserats korrekt.

3.2 Resultatanalys

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2012, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget.

<i>Resultaträkning mnkr</i>	<i>Utfall delår 2011</i>	<i>Utfall delår 2012</i>	<i>Prognos 2012</i>	<i>Avv. mot budget</i>
Verksamhetens intäkter	739	1 206	1 798	130
Verksamhetens kostnader	-5 640	-6 293	-9 705	-79
Avskrivningar	-183	-203	-302	6
Verksamhetens nettokostnader	-5 084	- 5 290	-8 209	57
Skatteintäkter	4 106	4 405	6 595	88
Generella statsbidrag	1 378	1 376	2 064	-23
Finansnetto	-103	-52	-55	23
Årets resultat	297	439	395	145

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 395 mnkr, vilket är 145 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på:

- Återbetalda AFA-försäkringspremier med 120 mnkr. Ej med i budget.
- Kömiljard 10 mnkr bättre än budget
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 65 mnkr högre än budgeterat
- Finansnettot är i prognosen 23 mnkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella kostnaderna förväntas bli lägre än budget. Värdesäkring av pensioner beräknas bli 37 mnkr lägre än budget.

Någon avstämning mot balanskravet har inte gjorts i delårsrapporten. Enligt uppgift uppgår prognostiserat resultat 2012 till 306 mnkr utifrån en beräkning för blandmodellen, dvs balanskravet uppfylls.

3.3 God ekonomisk hushållning

3.3.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2012:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2012	Prognos 2012	Måluppfyllelse, landstingets bedömning
Resultat - resultatet ska vara minst 2 % av skatter och statsbidrag	Resultat – Prognostiserat resultat efter andra tertialet beräknas till 4,6% av skatter och statsbidrag	Prognosen pekar på att målet kommer att nås.

Investeringar i fastigheter och inventarier ska finansieras med egna medel.	Resultat - 100 % finansieras med egna medel	Målet om egenfinansiering av investeringar bedöms kunna nås.
---	---	--

Vi delar landstingets bedömning att de två finansiella mål som redovisas i delårsrapporten kommer att uppnås under år 2012.

Bedömning

Vår översiktliga granskning tyder på att prognostiserade resultat är förenliga med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2012.

3.3.2 Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har fastställt budget 2012 och flerårsplan 2013-2104 innehållande ett antal systemmätetal och mål. Delårsrapporten innehåller en beskrivning och utvärdering av 42 av dessa mål. I delårsrapporten kommenteras mål och systemmätetal i löptext under respektive verksamhet. Redovisning görs i flertalet fall utifrån resultat per tertial 2. Det görs ingen prognos över helårsutfall.

Vi konstaterar att delårsrapporten inte innehåller någon avstämning eller bedömning av i budget övergripande strategiska mål eller strategiska mål per verksamhet. Fullmäktige kan av delårsrapporten endast bedöma måluppfyllelsen för angivna verksamhetsmål (systemmätetal).

Redovisningen av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal sker på ett strukturerat och pedagogiskt sätt. För varje mål finns en markering som i färg visar landstingsstyrelsens bedömning av resultat per tertial 2. Rött betecknar att målet inte är uppfyllt, gult att det delvis är uppfyllt och grönt att målet är uppfyllt.

Till viss del redovisas måluppfyllelsen på ett tillfredsställande sätt. Gränsvärdena för när ett mål är delvis uppfyllt framgår inte av redovisningen vilket gör att avstämning av mål inte alla gånger kan bedömas. Vidare finns mål som är avstämt som uppfyllt trots att resultatredovisningen tyder på annat. Vi anser att målen behöver konkretiseras för att fullmäktige ska ges möjlighet att bättre förstå och kunna bedöma måluppfyllelsen.

Av verksamhetsberättelsen framgår att av 42 redovisade verksamhetsmål/systemmätetal för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet bedöms 21 vara uppfyllda, 15 vara delvis uppfyllda och 6 inte vara uppfyllda. I löptext sker också en avstämning av flertalet mått under respektive verksamhet. För flertalet icke uppfyllda mål anges en översiktlig beskrivning av åtgärdsförslag för att nå målen. Någon bedömning av om verksamhetsmålen kommer att uppnås för år 2012 görs inte av landstingsstyrelsen i delårsrapporten. Baserat på den samlade informationen som ges i delårsrapporten är det för oss svårt att bedöma förutsättningarna för att samtliga verksamhetsmål kommer att uppnås.

Vi bedömer att den avstämning som görs av verksamhetsmålen per augusti 2012 är realistisk. Det finns dock ett antal mål/systemmätetal för vilka avrapporteringen sker först i årsredovisningen. Måluppfyllelse för dessa mål/systemmätetal kan vi därför inte uttala oss om. Det faktum att 86 % av redovisade verksamhetsmål är helt eller delvis uppfyllda per tertial 2 indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull.

Bedömning

Vår översiktliga granskning tyder på att måluppfyllelsen avseende verksamheten är i stort sett förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2012.

3.4 Budgetuppföljning och prognos per verksamhetsområde.

Prognosen för respektive verksamhet 2012 visas i nedanstående tabell:

Driftredovisning per verksamhetsområde, mnkr	Prognos			
	Budget 2012	Utfall augusti	Utfall helår	Budget avvikelse
Primärvård	1 718,3	1 146,7	1 736,1	-16,5
Somatisk vård	4 249,2	2 844,1	4 325,8	-76,6
Psykiatrisk vård	682,7	445,3	683,3	-0,7
Övrig hälso- och sjukvård	507,5	336,6	520,7	-13,2
Tandvård	226,6	137,5	229,5	-2,9
Andel av övriga gem kostnader	11,6	-179,3	-147,5	159,1
Andel av politisk vht och central adm	234,4	151,5	225,3	9,0
Totalt hälso- och sjukvård	7 630,1	4 882,3	7 571,8	58,3
Utbildning	33,3	20,0	32,5	0,8
Kultur	119,3	85	125,3	-6,0
Trafik och infrastruktur	442,0	285,4	447,0	-4,9
Allmän regional utveckling	29,0	19,1	28,7	0,3
Andel av övriga gem kostnader	0,6	-9,4	-7,8	8,4
Andel av politisk vht och central adm	12,3	8,0	11,9	0,5
Totalt regional utveckling	636,6	408,0	637,6	-1,0
Summa verksamhetens nettokostnad	8 266,7	5 290,3	8 209,4	57,3

Av tabellen framgår att verksamhetens prognostiserade nettokostnad jämfört med budget avviker positivt totalt sett, men några verksamheter kommer att visa underskott om prognosen slår in. Verksamheternas resultat i förhållande till budget har i flera fall försämrats jämfört med föregående år. Största avvikelserna finns inom primärvården -16,5 mnkr, 0,9% (utfall 2011 4,7 mnkr), somatisk vård -76,6 mnkr, 1,8% (utfall 2011 -73,7 mnkr), övrig hälso- och sjukvård -13,2 mnkr, 2,6%, (utfall 2011 -3,2 mnkr) tandvård -2,9 mnkr, 1,2%, (utfall 2011 7,7 mnkr) kultur -6,0 mnkr, 5,0% (utfall 2011 0,7 mnkr) samt trafik och infrastruktur -4,9 mnkr (1,1%).

Delårsrapporten innehåller ingen redovisning av resultat på förvaltningsnivå.

Bedömning

Enligt vår bedömning är det viktigt att det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter inom respektive verksamheter. Enstaka år med negativt resultat kan man klara men i ett längre perspektiv måste budgeten hållas för att de finansiella målen ska nås.

2012-10-12

Kerstin Sikander
Projektledare

Jean Odgaard
Uppdragsledare